

Begroting van de kosten van de deelgeschilprocedure

Mevrouw mr. S. Colsen*

Met de invoering van de Wet deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade (art. 1019w-1019cc Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv), hierna: de wet) is beoogd het buitengerechtelijke traject bij de afhandeling van personenschade te versterken. De deelgeschilprocedure biedt zowel de persoon die schade lijdt door dood of letsel, als degene die daarvoor aansprakelijk wordt gehouden, de mogelijkheid om een deel van het tussen hen bestaande geschil ter beoordeling aan de rechter voor te leggen. De betrokken partijen hebben hiermee een instrument gekregen om een impasse in de buitengerechtelijke onderhandelingen te doorbreken. Hiermee kan in een eerder stadium en op eenvoudige wijze een rechterlijke uitspraak worden verkregen over een deel van het tussen partijen bestaande geschil.¹

Sinds de invoering van de wet op 1 juli 2010 zijn 63 uitspraken verschenen.² In deze bijdrage wordt stilgestaan bij de ervaringen in het eerste jaar bij de begroting van de kosten in de deelgeschilprocedure. Zitten de verschillende rechters op één lijn? Vindt de begroting plaats in overeenstemming met de wet? En draagt het kostenregime daadwerkelijk bij aan het doel van de wet?

Het kostenregime volgens de wet

Het kostenregime van de deelgeschilprocedure is opgenomen in artikel 1019aa Rv. Dit artikel luidt als volgt:

1. De rechter begroot de kosten bij de behandeling van het verzoek aan de zijde van de persoon die schade door dood of letsel lijdt in de beschikking en neemt daarbij alle redelijke kosten als bedoeld in artikel 96, tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek in aanmerking.
2. De in het eerste lid bedoelde kosten gelden als kosten als bedoeld in artikel 96, tweede lid, van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek, met dien verstande dat in afwijking van het slot van die bepaling de regels betreffende de proceskosten niet van toepassing zijn in het geval de vordering ten principale aanhangig is gemaakt.
3. Artikel 289 is niet van toepassing.³

De deelgeschilprocedure kent voor de benadeelde een aantrekkelijke kostenregeling: zijn proceskosten worden in beginsel behandeld als buitengerechtelijke kosten en begroot op de voet van artikel 6:96 lid 2 Burgerlijk Wetboek (BW). De proceskosten van de benadeelde komen voor volledige vergoeding door de aansprakelijke partij in aanmerking, mits zij de gebruikelijke dubbele redelijkheidstoets doorstaan: het moet redelijk zijn dat deze kosten zijn gemaakt en ook de hoogte van de kosten moet redelijk zijn. Daar komt bij dat proceskosten van de aansprakelijke partij voor haar eigen rekening blijven. Deze wijze van kostenbegroting verlaagt voor de benadeelde de financiële drempel om een deelgeschil aan de rechter voor te leggen.⁴

Het oorspronkelijke wetsvoorstel bevatte de mogelijkheid dat de kosten van kleur zouden verschieten en onder de algemene proceskostenregeling van artikel 237-240 Rv zouden komen te vallen, indien partijen er niet in zouden slagen na de deelgeschilprocedure een minnelijke regeling tot stand te brengen en het alsnog tot een bodemprocedure zou komen.⁵ Deze mogelijkheid is als gevolg van het amendement-Gerrens niet in de uiteindelijke wettekst opgenomen.⁶ Artikel 241 Rv is niet van toepassing op de kosten van de deelgeschilprocedure. Wanneer in de deelgeschilprocedure de kosten eenmaal ten laste van de aansprakelijke partij zijn gebracht, dan blijven ze daar ook.

Krachtens artikel 1019aa lid 1 Rv geldt als uitgangspunt dat de rechter in elk deelgeschil, dus ook bij afwijzing van het verzoek, de kosten aan de zijde van de benadeelde begroot. De rechter kan een verzoek in de deelgeschilprocedure op inhoudelijke gronden afwijzen, bijvoorbeeld omdat aansprakelijkheid niet is komen vast te staan, terwijl verzoeker op dit punt om een verklaring voor recht heeft verzocht. De rechter kan een verzoek ook afwijzen voor zover de verzochte beslissing naar zijn oordeel onvoldoende kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst (art. 1019z Rv), bijvoorbeeld omdat de investering in tijd, geld en moeite niet in redelijke verhouding staat tot het belang van de vordering en de bijdrage die de beslissing zou kunnen leveren aan een minnelijke regeling.⁷ In beide gevallen begroot de rechter

* Mevrouw mr. S. Colsen is werkzaam als advocaat bij WIJ advocaten.

1. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 2-3.
2. Gepubliceerde uitspraken tot 1 oktober 2011.
3. Krachtens art. 298 Rv kan de eindbeschikking tevens een veroordeling in de proceskosten inhouden.

4. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 2 en 18.
5. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 18.
6. Kamerstukken II 2008/09, 31 518, nr. 13.
7. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 18.

desondanks de kosten aan de zijde van de benadeelde. Een nuancering is echter op zijn plaats indien het verzoek volstrekt onnodig of onterecht is ingediend. Begroting van de kosten blijft dan achterwege.

Van belang is dat de begroting van de kosten nog geen veroordeling tot betaling inhoudt. Een veroordeling kan niet ambtshalve plaatsvinden. De benadeelde kan hierom verzoeken als onderdeel van het verzoek tot het geven van een beslissing op een deelgeschil.⁸ Een veroordeling in de kosten blijft echter achterwege indien de aansprakelijkheid niet vaststaat. In dat geval staat immers nog niet vast of voor de kostenveroordeling een grondslag bestaat, net zomin als in dat geval ruimte bestaat voor bevoorschotting op de 'gewone' buitengerechtelijke kosten, zoals het schrijven van brieven en het laten vaststellen van de schade.⁹ De begroting staat aldus los van de vraag of de wederpartij de kosten ook (volledig) dient te vergoeden.

Stellen en bewijzen

Krachtens artikel 1019aa Rv begroot de rechter de kosten ambtshalve. Hierbij dient de rechter de redelijke kosten zoals bedoeld in artikel 6:96 lid 2 BW in aanmerking te nemen. De benadeelde kan echter niet achterover leunen: wil hij zijn volledige kosten begroot zien, hetgeen als uitgangspunt heeft te gelden, dan zal hij de omvang van de kosten moeten stellen door middel van een gedetailleerde opgave van het gehanteerde uurtarief en het gewerkte aantal uren. Tevens zal hij een concrete beschrijving moeten geven van de verrichte werkzaamheden onder vermelding van de data waarop de werkzaamheden zijn verricht.

Lezenswaardig in dit verband is de beschikking van de Rechtbank Rotterdam van 23 maart 2011.¹⁰ In deze zaak was verzocht om begroting van de kosten, maar ontbrak een voldoende gespecificeerde opgave daarvan. De rechtbank begrootte de kosten daarom zelf op € 1513. Veel verder nog gaat de Rechtbank Den Haag in haar beschikking van 22 oktober 2010.¹¹ Verzoekster had in deze zaak de rechtbank verzocht haar kosten te begroten, maar geheel nagelaten deze te onderbouwen. De rechtbank was daardoor alleen bekend met het griffiegelid. De rechtbank begrootte de kosten daarom enkel op het haar bekende vastrecht, te weten € 263.¹²

De gepubliceerde uitspraken illustreren voorts dat de aansprakelijk gestelde partij op haar beurt (de redelijkheid van) de kosten voldoende gemotiveerd moet betwisten. Doet zij dat

niet, dan worden de kosten begroot overeenkomstig de gespecificeerde opgave van de benadeelde.¹³

Kosten aansprakelijke partij

De kosten van de aansprakelijke partij blijven, ook als het verzoek wordt afgewezen, voor haar rekening. Dit vloeit voort uit het feit dat de deelgeschilprocedure in feite onderdeel is van het buitengerechtelijke schaderegelingstraject en de daarbij door de aansprakelijke partij gemaakte kosten steeds voor haar rekening blijven.¹⁴ Voor begroting van de kosten aan de zijde van de aansprakelijke partij is alleen plaats als het aanhangig maken van het deelgeschil als onrechtmatig bestempeld kan worden. Hiervan is niet snel sprake.¹⁵ Zo levert het onterecht instellen van de deelgeschilprocedure nog geen onrechtmatig handelen op.¹⁶

Een misser is naar mijn mening de uitspraak van de Rechtbank Assen van 6 juli 2011.¹⁷ In deze zaak was een deelgeschil aanhangig gemaakt door de benadeelde, die schuldloos betrokken was geraakt bij een ongeval. Verzekeraar Unigarant had aansprakelijkheid erkend en in de loop van de jaren voorschotten betaald. Unigarant meende niet gehouden te zijn nog meer te betalen. De rechtbank oordeelde dat niet was komen vast te staan dat sprake was van een deelgeschil in de zin van artikel 1019w-1019cc Rv en verklaarde verzoekster daarom niet-ontvankelijk in haar verzoek. Het verzoek was volgens de rechtbank tegen beter weten in ingesteld: de rechtbank zag daarin aanleiding verzoekster te veroordelen in de kosten van de procedure (€ 5000).¹⁸ Uit de motivering blijkt dat de proceshouding van verzoekster op weinig sympathie van de rechtbank kon rekenen. Zo overwoog de rechtbank in r.o. 2.6:

'(...) Door [verzoekster] worden echter geen feiten of omstandigheden gesteld waaruit volgt dat tussen haar en Unigarant sprake is van een geschilpunt dat aan het tot stand komen van een vaststellingsovereenkomst in de weg staat. [verzoekster] verzoekt de rechtbank uiteenlopende beslissingen te nemen waarvan zonder nadere toelichting die [verzoekster] niet geeft, voor de rechtbank niet begrijpelijk is hoe die beslissingen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst kunnen bijdragen (...).

8. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 19. Zie bijv. Rb. Utrecht 27 oktober 2010, LJN BO2891 en Rb. Utrecht 13 oktober 2010, LJN BO1694.

9. HR 11 juli 2003, NJ 2005, 50. Ktr. Gouda 4 mei 2011, LJN BQ6069, Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391, Vzr. Rb. Arnhem 10 januari 2011, LJN BP2911.

10. Rb. Rotterdam 23 maart 2011, LJN BP8827.

11. Rb. Den Haag 22 oktober 2010, LJN BO9396.

12. Zie ook Rb. Utrecht 13 oktober 2010, LJN BO1694.

13. Zie Rb. Den Haag 28 februari 2011, LJN BP8863, Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391 en LJN 5395, Ktr. Eindhoven 23 december 2010, LJN BO9650 en Rb. Amsterdam 28 oktober 2010, LJN BO3227. Vgl. Rb. Zutphen 22 oktober 2010, LJN BO7286.

14. Kamerstukken II 2007/08, 31 518, nr. 3, p. 18.

15. Rb. Maastricht 19 april 2011, LJN BQ5644 en HR 27 juni 1997, NJ 1997, 651.

16. Rb. Roermond 9 februari 2011, LJN BQ3182 en Rb. Arnhem 11 januari 2011, LJN BP5033.

17. Rb. Assen 6 juli 2011, LJN BR0730.

18. Zie anders Rb. Maastricht 24 mei 2011, LJN BQ5739: omdat verzoekster niet-ontvankelijk werd verklaard in haar verzoek en niet geoordeeld kon worden dat het aanhangig maken van de deelgeschilprocedure als onrechtmatig bestempeld moet worden, diende volgens de rechtbank op grond van art. 1019aa Rv een begroting van de kosten aan de zijde van de aansprakelijke partij achterwege te blijven.

Ik meen dat de rechtbank een stap te ver gaat. Kennelijk was, als gevolg van het ontbreken van stellingen van verzoekster op dit punt, niet komen vast te staan dat in deze zaak sprake was van een deelgeschil. Los van de vraag of verzoekster terecht niet-ontvankelijk is verklaard, had de rechtbank mijns inziens verzoekster niet mogen veroordelen in de buitengerechtelijke kosten van Unigarant. Zoals gezegd is hiervoor slechts plaats wanneer het indienen van het verzoek onrechtmatig is. De rechtbank heeft niet gemotiveerd dat dit het geval was. Het enkele feit dat het verzoek volgens de rechtbank tegen beter weten in was ingesteld, biedt geen grondslag voor een veroordeling tot betaling van de buitengerechtelijke kosten.

Eigen schuld

Zoals gezegd blijft een veroordeling in de (begrote) kosten achterwege indien aansprakelijkheid niet vaststaat. De benadeelde krijgt de kosten van de deelgeschilprocedure evenmin (geheel) vergoed indien hem eigen schuld kan worden tegengeworpen.¹⁹ Ook in dat geval kunnen de kosten van de deelgeschilprocedure weliswaar worden begroot, maar wordt de vergoedingsplicht verminderd met de mate waarin eigen schuld aan de benadeelde kan worden tegengeworpen. De rechter moet aldus de begroting abstraheren van de vraag of de wederpartij aansprakelijk is en of aan de benadeelde mogelijk eigen schuld kan worden tegengeworpen. De beschikking van de Rechtbank Arnhem van 7 februari 2011²⁰ illustreert deze systematiek. In deze zaak ging het om de vraag of, en zo ja, in welke mate verzoeker (een ambulanceverpleegkundige) zelf schuld had aan het ongeval. De rechtbank oordeelde dat een beslissing op het deelgeschil getuigenverhoren vereist. De investering in tijd, geld en moeite die met de beslissing op het deelgeschil gepaard zou gaan, woog volgens de rechtbank niet op tegen het belang van de vordering en de bijdrage die een beslissing aan de totstandkoming van een minnelijke regeling zou kunnen leveren. De verzochte beslissing werd daarom afgewezen. Hierover dient de bodemrechter zich te buigen. De kosten werden wel begroot.²¹

Afwijzing verzoek

Als uitgangspunt geldt dat de rechter in elk deelgeschil, dus ook bij afwijzing van een verzoek, de kosten begroot. Een kostenbegroting kan evenwel achterwege blijven indien de kosten niet voldoen aan de dubbele redelijkheidstoets of de deelgeschilprocedure volstrekt onnodig of onterecht is ingesteld. De 63 gepubliceerde uitspraken geven helaas geen eenduidig beeld over de wijze waarop de rechters omgaan met de begroting van de kosten bij een afgewezen verzoek. Hieronder bespreek ik de verschillende varianten.

Afwijzing verzoek, wel begroting

Zo heeft de Rechtbank Den Haag het afgelopen jaar niet willen concluderen dat de aan haar voorgelegde deelgeschilprocedures volstrekt onnodig of onterecht waren ingesteld. De kosten werden, ondanks dat het verzoek werd afgewezen, begroot overeenkomstig artikel 1019aa Rv. De rechtbank overwoog in haar beschikking van 11 februari 2011 als volgt:

‘Uit de parlementaire geschiedenis bij artikel 1019aa Rv volgt dat ook als het verzoek op grond van artikel 1019z Rv wordt afgewezen, de rechtbank de kosten van de procedure dient te begroten en dat deze situatie alleen dan anders is indien de deelgeschilprocedure volstrekt onnodig of onterecht is ingesteld. Van deze laatste situatie is in dit geval echter geen sprake. Redengevend daarvoor is dat de Wet Deelgeschillen geen concrete aanknopingspunten bevat voor de beantwoording van de vraag of sprake is van een deelgeschil en de parlementaire geschiedenis het begrip deelgeschil zeer ruim uitlegt, maar de concrete invulling van dat begrip aan de rechtspraak is overgelaten. Gelet op de betrekkelijk korte tijd dat de Wet Deelgeschillen in werking is, is van een vaste lijn in de rechtspraak over het begrip deelgeschil geen sprake. Tegen deze achtergrond kan, anders dan de provincie en de gemeente kennelijk betogen, het door [verzoeker]ingediende verzoekschrift niet bij voorbaat als volstrekt onnodig of kansloos worden beschouwd.’²²

Het komt mij voor dat de rechtbank Den Haag ruim een jaar na inwerkingtreding van de wet wat kritischer mag zijn bij de beoordeling van de vraag of de deelgeschilprocedure volstrekt onnodig of onterecht is ingesteld. De 63 gepubliceerde uitspraken, alsmede de verschillende publicaties die zijn gewijd aan de deelgeschilprocedure bieden hiertoe inmiddels enig houvast.²³

Ook in de beschikking van de Rechtbank Breda van 2 mei 2011 werd het verzoek afgewezen, maar werden de kosten begroot. De rechtbank oordeelde dat de eerdere mededeling van de zijde van verzoekster dat het dossier zou worden gesloten en de zaak zou worden voortgezet via de procedure bij de rechtbank, niet maakt dat de kosten van de deelgeschilprocedure niet als buitengerechtelijke kosten kunnen worden aangemerkt. Die mededeling laat volgens de rechtbank onverlet de mogelijkheid om de buitengerechtelijke fase te (her)openen door middel van het aanhangig maken van een deelgeschilpro-

19. Vgl. HR 21 september 2007, NJ 2008, 241.

20. Rb. Arnhem 7 februari 2011, LJN BP5963.

21. Zie over mogelijke complicaties bij de vraag welke kosten redelijk zijn terwijl de (omvang van de) schadevergoedingsplicht nog niet vaststaat: N. Frenk, Toegang tot en kosten van de deelgeschilprocedure, *Verkeersrecht* 2010, nr. 6, p. 49.

22. Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5395. Zie ook Ktr. Gouda 4 mei 2011, LJN BQ6069, Rb. Rotterdam 13 april 2011, LJN BQ1123, Rb. Den Haag 28 februari 2011, LJN BP8863 en Rb. Den Haag 11 februari 2011, LJN BP5391.

23. Zie G. de Groot, *Deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: eerste ervaringen*, LSA Symposium 28 januari 2011, P. Oskam & Chr.H. van Dijk, *Deelgeschilprocedure: de eerste zes maanden in de praktijk*, PIV-Bulletin 2011, nr. 1, p. 17 e.v., S.J. de Groot, *De nieuwe deelgeschilprocedure: de eerste oogst*, *Letsel & Schade* 2010, nr. 4, p. 13 e.v., en P. Oskam & Chr.H. van Dijk, *Deelgeschilprocedure: een jaar in de praktijk*, PIV-Bulletin 2011, nr. 5, p. 12.e.v.

cedure. Dat mogelijk in een latere bodemprocedure kan blijken dat er voor de aanvullende aanspraken geen ruimte heeft bestaan, is naar het oordeel van de rechtbank zo onzeker dat niet nu al geconcludeerd kan worden dat het niet redelijk was om deze kosten te maken.²⁴

Ook de Rechtbank Rotterdam heeft in haar beschikking van 1 juni 2011 het verzoek afgewezen maar de kosten begroot.²⁵ In deze zaak oordeelde de rechtbank dat een beslissing op het verzoek onvoldoende zou bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst. Dit betekende volgens de rechtbank echter niet dat het indienen van het verzoekschrift en het maken van de daarmee gepaard gaande kosten onredelijk was. Bovendien was in dit geval de behandeling in zoverre zinvol geweest dat de verzekeraar tijdens de zitting kenbaar had gemaakt de onderhandelingen te heropenen. De kosten werden daarom begroot overeenkomstig artikel 1019a Rv.

Afwijzing verzoek, geen begroting

De Rechtbank Maastricht hanteert duidelijk niet de milde lijn van de rechtbank Den Haag. Zo oordeelde de Rechtbank Maastricht in haar beschikking van 24 mei 2011 dat de voorgedachte geschillen geen deelgeschillen waren nu deze tot kostbare en tijdrovende bewijsleveringen zouden leiden. De rechtbank verklaarde verzoeker daarom niet-ontvankelijk. De niet-ontvankelijkverklaring heeft tevens ertoe geleid dat de rechtbank de kosten van de benadeelde op nihil heeft begroot.²⁶ In deze beschikking gaat de Rechtbank Maastricht naar mijn mening voorbij aan de bedoeling van de wetgever en oordeelt zij ten onrechte dat geen sprake is van een deelgeschil. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt immers dat indien de investering in tijd, geld en moeite niet opweegt tegen het belang van de vordering en de bijdrage die een beslissing aan de totstandkoming van een minnelijke regeling kan leveren, het verzoek de toets van artikel 1019z Rv niet kan doorstaan. Het verzoek wordt dan afgewezen.²⁷ Artikel 1019a Rv bepaalt dat de rechter de kosten begroot in elk deelgeschil, dus ook bij afwijzing van het verzoek. Ik ben dan ook van mening dat de Rechtbank Maastricht in dit geval het verzoek had moeten afwijzen en de kosten had moeten begroten.²⁸

Genuanceerder oordeelde de Rechtbank Roermond in haar beschikking van 9 februari 2011.²⁹ De rechtbank concludeer-

de dat geen concrete aanwijzingen bestonden dat bij beide partijen de bereidheid tot het voeren van buitengerechtelijke onderhandelingen aanwezig was. Daarmee bestond onvoldoende perspectief op een buitengerechtelijke afwikkeling van de schade. Het verzoek werd daarom afgewezen. Ten aanzien van de kosten overwoog de rechtbank dat verzoekster niet had gesteld, laat staan onderbouwd, dat sprake is van een deelgeschil in de zin van de wet. Dit heeft geleid tot nodeloos gemaakte proceskosten. De hiermee gepaard gaande kosten konden volgens de rechtbank niet op de verzekeraar worden afgewenteld. Met andere woorden: de kosten konden volgens de rechtbank de dubbele redelijkheidstoets niet doorstaan.

De beschikking van de Rechtbank Arnhem van 2 mei 2011 komt mij juist voor. De rechtbank oordeelde in deze zaak dat verzoekster niet-ontvankelijk was in haar verzoek en daarmee dat voor een kostenbegroting krachtens artikel 1019a Rv geen plaats was. In deze zaak verlangde een slachtoffer van een verkeersongeval op grond van een ongevalverzekering en schadeverzekering voor inzittenden (SVI) van de verzekeraar vergoeding van de schade als gevolg van het ongeval. De rechtbank constateert mijns inziens terecht dat de deelgeschilprocedure niet is bedoeld voor de situatie dat de benadeelde uit hoofde van een verzekeringsovereenkomst (rechtstreeks) contractuele aanspraken jegens een verzekeraar pretendeert. Dit betreft immers niet een vergoeding voor letsel- of overlijdensschade zoals door de wetgever bedoeld. Daarmee is ook gegeven dat het kostenregime van de deelgeschilprocedure niet van toepassing is.³⁰

Met een andere motivering kon volgens de Rechtbank Arnhem in de zaak die leidde tot de beschikking van 11 januari 2011³¹ eveneens een begroting van de kosten achterwege blijven. In deze zaak wees de rechtbank het verzoek af omdat volgens de rechtbank geen sprake was van een deelgeschil. Deze beslissing lag volgens de rechtbank zo voor de hand dat het indienen van het verzoek volstrekt onterecht was. Dit betekent, aldus de rechtbank, dat de kosten bij de behandeling van het verzoek niet voor vergoeding in aanmerking komen en daarmee dat begroting achterwege kan blijven. Hoewel het oordeel van de rechtbank dat in deze zaak geen sprake was van een deelgeschil, voor discussie vatbaar is,³² is de consequentie die de rechtbank daaraan verbindt mijns inziens terecht, zij het dat een begroting reeds achterwege kan blijven wanneer het kostenregime van de deelgeschilprocedure niet van toepassing is.

Een voorbeeld van een zaak waarin de begroting van de kosten achterwege is gebleven omdat deze niet als redelijke kosten in de zin van artikel 6:96 lid 2 BW konden worden gekwalificeerd, is de beschikking van de Rechtbank Breda van 2 mei 2011.³³ In deze zaak was sprake van een in onderling overleg

24. Rb. Breda 2 mei 2011, LJN BQ3226.

25. Rb. Rotterdam 1 juni 2011, LJN BQ6735. Zie ook Rb. Arnhem 18 april 2011, LJN BQ5786.

26. Rb. Maastricht 24 mei 2011, LJN BQ5739. Zie ook Rb. Maastricht 19 april 2011, LJN BQ5644, Rb. Assen 14 september 2011, LJN BT1641, Rb. Maastricht 16 februari 2011, LJN BP4792, Ktr. Maastricht 12 januari 2011, LJN BP2143, Rb. Haarlem 23 november 2010, LJN BO6959 en Rb. Den Bosch 23 september 2010, LJN BN8382.

27. Zie hierover ook A.J. Akkermans & G. de Groot, De deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade: nieuwe verantwoordelijkheden voor de rechter en voor partijen, TVP 2010, nr. 2, p. 31.

28. Zie bijv. Rb. Den Haag 30 maart 2011, LJN BQ0359, Rb. Amsterdam 20 januari 2011, LJN BQ1537, en Rb. Amsterdam 9 december 2011, LJN BP1580.

29. Rb. Roermond 9 februari 2011, LJN BQ3182.

30. Rb. Arnhem 2 mei 2011, LJN BQ3863.

31. Rb. Arnhem 11 januari 2011, LJN BP5033.

32. Zie hierover Oskam & Van Dijk 2011, nr. 5, p. 14 en 17.

33. Rb. Breda 2 mei 2011, LJN BQ3210.

tot stand gekomen deskundigenbericht. In de deelgeschilprocedure werd de vraag aan de rechtbank voorgelegd of de gestelde klachten, ziekten, kwalen en gebreken als gevolg van het ongeval aan de aansprakelijke partij konden worden toegerekend. Dit verzoek was volgens de rechtbank een deelgeschil in de zin van de wet. De rechtbank concludeerde evenwel dat de gestelde klachten niet aan het ongeval konden worden toegerekend. Het (primaire) verzoek werd daarom afgewezen. Verzoeker werd voorts niet-ontvankelijk verklaard in zijn subsidiaire verzoek, te weten het entameren van een nieuwe psychiatrische expertise. Voor de behandeling van een dergelijk verzoek bestaat volgens de rechtbank een passend procesrechtelijk instrument in de vorm van het voorlopig deskundigenbericht. Verzoeker verzocht voorts om vergoeding van zijn buitengerechtelijke kosten gemaakt na het uitbrengen van het deskundigenrapport en om begroting van de kosten van het deelgeschil. Beide verzoeken strandden op de dubbele redelijkheidstoets. Volgens de rechtbank bestond na het uitbrengen van het deskundigenrapport geen grond meer tot het in redelijkheid maken van verdere buitengerechtelijke kosten: het verzoek tot vergoeding van buitengerechtelijke kosten werd daarom afgewezen en de kosten van de deelgeschilprocedure werden niet begroot.

Resumerend

De tot nu toe gepubliceerde uitspraken laten grote verschillen zien in de wijze waarop rechters omgaan met de begroting van de kosten van de benadeelde indien het verzoek wordt afgewezen. De verschillen zijn naar mijn mening onder meer te verklaren uit de door de Rechtbank Den Haag geconstateerde onduidelijkheid met betrekking tot de vraag of al dan niet sprake is van een deelgeschil. De parlementaire geschiedenis legt het begrip ruim uit, maar biedt geen concrete aanknopingspunten. Deze onduidelijkheid resulteert in ongewenste verschillen in de consequenties die rechters verbinden aan verzoeken die volgens hen niet een deelgeschil betreffen: sommige wijzen het verzoek af, terwijl andere de verzoeker niet-ontvankelijk verklaren. Gelet op het beoogde ruime toepassingsgebied van de wet meen ik dat rechters terughoudend moeten omgaan met het niet-ontvankelijk verklaren van de verzoeker. Wanneer evenwel op goede gronden wordt geoordeeld dat een verzoek geen deelgeschil is, en daarmee dat de verzoeker niet-ontvankelijk is, ben ik van mening dat ook het proceskostenregime van artikel 1019aa Rv niet van toepassing is. Voor begroting van de kosten overeenkomstig dit regime is dan geen plaats. Is daarentegen sprake van een deelgeschil maar wordt het verzoek afgewezen, op inhoudelijke gronden of omdat de beslissing naar het oordeel van de rechter niet kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst, dan dienen de kosten te worden begroot. Begroting kan dan slechts achterwege blijven indien de kosten de dubbele redelijkheidstoets niet kunnen doorstaan of omdat de procedure volstrekt onnodig of onterecht is ingediend.

Omvang kosten

Wellicht de grootste onzekerheid ten aanzien van de kosten van de deelgeschilprocedure betreft de begroting. Ten behoeve van deze bijdrage heb ik alle 63 gepubliceerde beschikkingen op een rij gezet. In het toegewezen uurtarief, het aantal toegewezen uren en de begrote bedragen heb ik echter geen lijn kunnen ontdekken.

Zo ligt het toegewezen uurtarief in de gepubliceerde uitspraken tussen € 200 en € 295.³⁴ Zelfs binnen dezelfde rechtbank verschilt het toegewezen uurtarief per zaak. Zo heeft de Rechtbank Arnhem uurtarieven toegewezen van € 210, € 225 en € 295,³⁵ de Rechtbank Utrecht van € 200, € 275 en € 291³⁶ en de Rechtbank Breda van € 220 en € 290.³⁷ Ook in het aantal toegewezen uren is een grote variatie te zien: tussen de 10 en 47,33 uur.³⁸ De toegewezen bedragen liggen tussen € 263 en € 11.827,38.³⁹

Bij lezing van de beschikkingen blijkt de begroting te kunnen afhangen van vele omstandigheden, waaronder de wijze van procederen door partijen, de complexiteit van het verzoek, de specialisatie van de advocaat en de vergoeding van de buitengerechtelijke kosten in het voortraject. Van deze omstandigheden lijken alleen de wijze van procederen (zie hiervoor onder het kopje 'Stellen en bewijzen') en de eerdere vergoeding van de buitengerechtelijke kosten een doorslaggevende rol te spelen bij de begroting. Zo hebben de Kantonrechter Breda en de Rechtbank Utrecht bij de begroting aansluiting gezocht bij de vergoeding van de buitengerechtelijke kosten in het voortraject. Omdat in het voortraject tussen partijen geen discussie bestond over het uurtarief zijn de rechtbanken hiervan in de deelgeschilprocedure niet afgeweken.⁴⁰

Oskam en Van Dijk hebben bij meerdere gelegenheden gepleit voor standaardisering van de kosten.⁴¹ Ik onderschrijf hun pleidooi. Ik meen dat standaardisering van het uurtarief en maximering van het aantal uren per deelgeschil al tot meer duidelijkheid en daarmee voorspelbaarheid kunnen leiden. Bij standaardisering van het uurtarief kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een tarief van € 200 voor een advocaat met minder dan tien jaar ervaring en € 250 voor een advocaat met meer ervaring (te vermeerderen met btw). Het maximeren van het aantal uren per deelgeschil is een stuk lastiger: een verzoek dat ziet op de vaststelling van causaal verband vergt vaak aan-

34. Op enkele uitschieters na.

35. Ktr. Arnhem 8 juni 2011, LJN BQ9096, Rb. Arnhem 18 april 2011, LJN BQ5786 en Rb. Arnhem 7 februari 2011, LJN BP5963.

36. Rb. Utrecht 23 maart 2011, LJN BQ0094, Rb. Utrecht 9 februari 2011, LJN BP5568 en Rb. Utrecht 27 december 2011, LJN BP3876.

37. Rb. Breda 3 januari 2011, LJN BP9631 en Rb. Breda 2 mei 2011, LJN BP5568.

38. Ktr. Den Bosch 21 september 2011, LJN BT2397 en Ktr. Haarlem 17 februari 2011, LJN BP5388.

39. Rb. Den Haag 22 december 2010, LJN BO9396 en Ktr. Haarlem 17 februari 2011, LJN BT2397.

40. Ktr. Breda 22 augustus 2011, LJN BR7054 en Rb. Utrecht 27 oktober 2010, LJN BO2891.

41. Zie Oskam & Van Dijk 2011, nr. 1, p. 20, 2011, nr. 5, p. 14 en 17.

zienlijk meer tijd dan een verzoek dat ziet op de vaststelling van een individuele schadepost. Ik acht het evenwel verdedigbaar dat als richtsnoer wordt gehanteerd een maximum van tien uur per deelgeschil (te vermeerderen met de tijd die gemoeid is met het voorbereiden en bijwonen van de mondelinge behandeling), waarbij uiteraard de rechter de mogelijkheid heeft om hiervan in het individuele geval af te wijken.⁴²

Afronding

De gepubliceerde uitspraken van het afgelopen jaar laten een grote variatie zien in de wijze van begroten. De verschillen zijn onder meer zichtbaar in zaken waarin het verzoek wordt afgewezen of de verzoeker niet-ontvankelijk wordt verklaard. Dit zou niet zo moeten zijn. Wanneer wordt geoordeeld dat een verzoek geen deelgeschil is, en daarmee dat de verzoeker niet-ontvankelijk is, is voor begroting van de kosten overeenkomstig het proceskostenregime van artikel 1019aa Rv geen plaats. Wordt echter het verzoek afgewezen, op inhoudelijke gronden of omdat de beslissing naar het oordeel van de rechter niet kan bijdragen aan de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst, dan dienen de kosten te worden begroot. Begroting kan dan alleen achterwege blijven indien de kosten de dubbele redelijkheidstoets niet kunnen doorstaan of omdat de procedure volstrekt onnodig of onterecht is ingediend.

De verschillen in begroting zijn voorts te verklaren uit het ontbreken van een standaard. Ik onderschrijf het pleidooi van Oskam en Van Dijk voor standaardisering van de kosten. Verzekeraars maken nu om verschillende redenen nauwelijks gebruik van de mogelijkheden die de deelgeschilprocedure biedt. Dat is jammer: in veel gevallen zou immers ook een verzoek van een verzekeraar de impasse in het buitengerechtelijke onderhandelingstraject kunnen doorbreken.⁴³ Navraag bij een aantal verzekeraars leert onder meer dat het voor hen onaantrekkelijke kostenregime en de onzekerheid over de kosten de deelgeschilprocedure weinig aantrekkelijk maken. Door standaardisering kunnen vooraf de kosten en baten van de deelgeschilprocedure beter worden ingeschat. Ik meen dan ook dat standaardisering van de kosten kan bijdragen aan de populariteit van de deelgeschilprocedure onder verzekeraars en daarmee aan een vlotte afwikkeling van vastgelopen onderhandelingen.

---

42. Hierbij kan bijvoorbeeld aansluiting worden gezocht bij de wijze waarop in het Rapport Voorwerk II wordt omgegaan met het toewijzen van buitengerechtelijke kosten naast proceskosten.

43. Ook het PIV heeft zich voorstander van de deelgeschilprocedure getoond omdat deze aansluit bij de beginselen van de Gedragscode Behandeling Letselschade (PIV Jaarverslag 2010, p. 9).